

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Summae seu Manualis Doct. Navarri

**Ávila, Esteban de
Azpilcueta, Martín de**

Lvgdvni, 1609

§. VI. de excommunicationibus Cleme[n]tinaru[m] nulli reseruatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41656

XXX. *Contra permittentes in terris suis fœneratores publicos alienigenas, vel non expellunt eos, vel locant illis, vel alio pretextu concedunt eis domos ad vsuras exercendas.* Non incurrit, qui eis dat vel locat domum, ad habitationem vel hospitium tantum: secus si concedat eam ad fœnerandum, actualiter. num. 136.

XXXI. *Contra dantes represalias contra Ecclesiasticos.* Hæc explicatur infr. tit. Represaliaz.

XXXII *Contra negligentes persequi, & vindicare iniurias Cardinalibus illatas.* Hæc iam facta est Bullæ Cœnæ: com rehendit quosuis principes, aut alios Dominos, vel iudices. num. 96. & 136.

EXCOMMUNICATIO-

res Clementinarum nulli reservata.

§. VI.

XXXIV. **I** *Nordine. Contra frangentes Isequestrum:* Hæc hodie non incurritur, quatenus est lata à iure, sed alia quam fert iudex, qui decrevit sententiam num. 137.

XXXIV. *Contra sepelientes in loco sacro.*

cro interdicto, nominatim interdictos, vel publicè excommunicatos. Comprehenduntur omnes Ecclesiastici etiam Prælati, & Laici, etiam feminae ista facientes. Locus sacer intelligitur etiam Ecclesia, licet in textu non exprimatur, nisi cæmeterium: Non tamè ager vel locus profanus loco sacro coniunctus. Nominatim interdicti, aut publicè excommunicati intelliguntur quo ad hoc solum pro talibus denunciati. Comprehenditur usurarius manifestus, qui sine palliatione, aut simulatione interesse, vel aliorum contractuum, fecerat: alioquin neque dicitur manifestus, neque comprehenditur, quoad hoc. Solum comprehendit sepelientes, & collocantes corpus in sepultura, non tamen eos qui efferunt, vel prosequuntur, aut peragunt officia diuina. Neque comprehenduntur sepelientes, aut collocantes, si id faciant non præsumentes, aut ignorantes, aut credentes illum esse absolutum, aut dedisse cautionem. Incurrentium verò absolutio sine debita satisfactione est nulla, & iniusta. num. 137.

B XXXV. *Contra religiosos appropriantes sibi decimas.* Non comprehenditur religiosus translatus ad ecclesiam sæcularem, neque religiosus, qui aliàs habet beneficia regularia. Non comprehenduntur non soluen-

tes. nisi approprient, vel usurpent, vel prohibeant, vel non permittant. Imò neque appropriantes, qui hoc faciunt sine presumptione, & credentes illas pertinere ad sua beneficia, per priuilegium, seu prescriptionem. num. 138.

XXXVI. *Contra religiosos aduentes aula principum animo nocendi suis praelatis, vel monasteriis.* Incurrit qui hoc facit, quamuis proficiatur cum licentia, & facultate. num. 139.

XXXVII. *Contra monachos habentes arma in monasterio.* Comprehenduntur qui habent talia etiam defensiva sine licentia. Nò dicuntur arma, lapides aut baculi, quoad hunc canonem. Nò intelliguntur inter monachos Canonici regulares. Non incurrit qui habent arma etiam offensiva, per ignorantiam, vel negligentiam, vel obliuionem, sine malo animo offendendi: neque qui habet illa ad resistendum suo Abbati, quem probabiliter credit se inuasurum. Nò comprehenditur, qui illa habet in alio monasterio, vel foris venit cum illis, dummodo non seruet in eodem. Per claustrum intelligitur locus vnde non licet exire sine facultate. num. 139.

XXXVIII. *Contra impediētes visita-
tionem domalium: nisi cessent ab eo cum sint
admo*

V

admoniti. Hæc admonitio debet esse posita iam impedimento, ut non cessantes incurrant. Non sufficit illa, quam visitatores dant antè. Sufficiet tamen, si est generalis.

D XXXIX. *Contra imitantes statum Beguinarum, vel illum consilio, auxilio vel fauore inuantes: vel de nouo instituunt.* Non induuntur fœminæ, quæ sine regula aliqua priuatim degunt cælibes, Deo seruientes iuxta instinctum eius, neque Moniales tertij ordinis S. Dominici, & S. Francisci. num. 140.

E XL. *Contra eos qui scienter in gradibus consanguinitatis, vel affinitatis constitutione canonica prohibitis, aut cum Monialibus contrahunt matrimonium. Item contra Religiosos vel moniales, & clericos in sacris constitutionibus matrimonia contrahentes, & inter eos scienter eandem celebrantes.* Non incurritur hæc censura nisi intra septem casus, vel septem genera hominum hic contenta, etiamsi cum infideli, vel affine spirituali, vel alio impedimento dirimete contrahatur matrimonium neque in istis septem, nisi quando sine iusta dispensatione Papæ, vel sine conditione, Papa dispensauerit, contrahitur. num. 144.

In tribus prioribus casibus, & etiam in ultimo, habet locum ignorantia probabilis facti, vel iuris, quæ excusat à censura: in reliquis verò communiter non habet locum

Qua

Que verò ignorantia, vel in his vel in aliis excusat probabiliter, intelligendum est in foro conscientia: nam in exteriori aliud præsumendum est. Denique hæc censura requirit dolum, à quo etiam ignorantia crassa excusat, maximè in foro interiori. Non comprehendit contrahentes sponsalia de futuro, etiam secuta copula, quamvis sit cum affectu maritali, post Trident. huiusmodi enim sponsalia non transeunt in matrimonium, & ad incurendam hanc non sufficit quod habeatur scientia, & notitia impedimentorum post contractum matrimonium, sufficet tamen ad peccandum mortaliter, si non separantur. Non comprehendit consulentes, fauentes, auxiliâtes, de quibus nullus est sermo. Comprehendit solum contrahentes & clericum celebrantem, non tamen testes, nisi quando per constitutiones Synodales extenditur ad eos. Non comprehendit contrahentes ob iustum timorem: peccarent tamen mortaliter cõtrahendo etiam in quarto gradu consanguinitatis. num. 141.

XLl. *Contra Inquisitores, & eorum commissarios, vel Episcoporum, vel capituli sede vacante, qui prætenu sui officij illicitè sumunt præsentiam aliquam, & qui scientes confiscant bona ecclesiastica. Per commissarium intelli-*

V 2 gitur

308 EXCOM. VI. §. VI. CLEM.
gitur etiam Vicarius Episcopi : & per pecuniam quaelibet alia res pecunia aestimabilis Casus hic est Episcopalis : & absolutio erit nulla , si sine prauia & debita satisfactione impendatur , si commodè potest satisfieri nisi in articulo mortis . & ad valorem absolutionis , non est necesse soluere poenam , ultra id quod fuit acceptum . num. 142.

XLII. *Contra facientem statuta ad soluendas usuras , vel ad non repetendum soluta* & *contra eos , qui talia statuta non radunt libris , aut non abolent consuetudinem vim legis habentem .* Comprehenduntur officiales ciuitatum ista facientes : Qui verò sententiam scribit , non incurrit hanc , sed aliam cap. Nouerit . de sent. excom. vide supra §. I V. Excom. X. lit. E. Non comprehendit statuentes , quòd nemo accipiat pro usura , nisi tantum quid , pro viginti in mense . ibid.

XLIII. *Contra Mendicantes , qui accipiunt nouas domos , seu loca ad habitandum , seu alienant acquisita ante Concil. Lugdunense .* Sed hæc iam cessauit per priuilegium Iulij II. & Leonis X. c. 27. n. 144.

XLIV. *Cōtra mendicantes qui cōcionantur , vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos auditores à soluendis decimis debitis Ecclesie .* Quatuor requiruntur ad incurrendum hæc . Primo : quòd sit religiosus . Secūdo : quòd habeat inten

intentionē auertendi. Terriò; quòd decima
debeantur Ecclesiæ. Quartò: vt audiētes sint
qui eas debent. Ab hac nullus religiosus ex-
cluditur & nulla religiosa includitur, nec vl-
lus laicus, nec clericus secularis. num. 145.

XLV. *Contra religiosos, qui de industria
nullum scrupulum iniiciunt in confessionibus,
penitentibus, de solutione decimarum, & po-
pula non expiata hac negligentia cum commodè
possent, presumunt concionari.* Quinque re-
quiruntur ad incurrendā hanc. Primo: quòd
sit religiosus. Secundò: quòd fuerit negli-
gens incutiendo scrupulo pœnitenti. Ter-
tiò: facere hoc scienter, & non purgare hanc
negligentiam, cum commodè posset. Quar-
to: concionari absque purgatione illius.
Quintò: quòd non sit religiosus monaste-
rij, quòd accipit decimas: non tamen re-
quiritur ad incurrendam hanc, quòd præce-
dat requisitio. n. 145.

XLVI. *Contra religiosos, qui non seruant
interdictum, vel cessationem à diuinis, quam
seruat Ecclesia Cathedralis vel matrix, vel
parochialis oppidi.* Comprehenduntur omnes
religiosi & religiosa, qui scientes observa-
tionem interdicti non seruant. Non habet
locum in interdicto vel cessatione speciali.
Sed solum in generali, etiamsi tam interdi-
ctum, quam cessatio, sint inualida, vel nulla.

Non tamen sufficit quod ab aliquibus canonicis obseruetur, si reliqui capellani non seruant. Et vbi sunt multæ parochiales æquidiuisæ, & nulla matrix, aut cathedralis, necesse est ad obligandum religiosos, vt ab omnibus obseruetur, quamuis aliqua parochialis intra cuius fines est situm monasterium obseruet. Quod si interdictum, vel cessatio sint valida, tenentur religiosi illa obseruare, licet matrix non seruetur: Et, si non seruant, incurrerent alias pœnas per alios canones postas. Hæc autem censura habet locum in omnibus interdictis & cessationibus positis à iure, vel ab homine quacumque auctoritate fulto. Concil. Trid. statuit sess. 1. cap. 12. de Regul. Quod censura, & interdicta non solum à sede Apostolica mandata, sed etiam ab ordinario promulgata mandante Episcopo, à regularibus in eorum Ecclesiis publicentur & seruentur. 146.

XLVII. Contra impugnantes litteras Papæ electi. Intelligitur in canonicè electo. n. hic eodem puncto, quò ritè eligitur, immediatè confirmatur à Deo, habetque tantèandem potestatem, quam habet post coronationem. Non tamen habet locum in eo qui fuit ob iustum timorem electus. n. 147.

XLVIII. Contra interpretantes Clementinam, Exiui de paradiso. Hæc suspensa fuit à Ioanne

Joanne XXII. Per quandam extrauagan-
tam quoad caput exiuit de verb. sign. Quoad
excommunicationem quam continebat, ea
non tamen quoad eam quæ data est con-
tra interpretantes prædictam Clementinam.
num. 147.

XLIX. *Contra Vizochos* eadem est quæ
XXXIX.

L. *Contra imprimentes libros sine examine.* M
Hæc, quæ est Concil. Later. videtur dero-
gata quoad censuram, non tamen quoad
solennitatem, quæ confirmata à Trid. ser-
uatur certo modo.

LI. *Contra impediētes receptionem nuncio-
rum papæ, aut eorum officij, & commissionis fū-
tionem, non obstante consuetudine de non mit-
tendo Legato, nisi ei qui petitur.* Hæc iam est
reſeruata Papæ, & continetur in bulla cœnæ.
num. 148.

LII. *Contra alienantes, vel locantes Ecclē-
ſiastica bona, in plures quàm tres annos.* Attē-
denda est consuetudo: & videtur nullibi ef-
fecte omnino recepta. Atque post Trid. nulla
locationes beneficiorum anticipatis solutio-
nibus factæ valent in præiudicium ſucceſſio-
nis, non obstante quocumque præiudicio: nec
huiusmodi locationes in Romana Curia, vel
extra confirmantur, num. 150.

De locationibus iurisdictionum, & rerum
V 4 Eccle

Ecclesiasticarum, vide tit. Locatio in fine.

EXCOMMUNIC. VI. TRIDENTINI, Pij V. Gregory XIII.

§. VII.

LIII. In ordine. Contra mulierum raptores. *Inter illis consilium, auxilium, & favorem prebentes, qui etiam sint perpetuo infantes & dignitatum incapaces: & si fuerint clerici, de proprio gradu decidunt.* ex Trid. sess. 24. cap. 26.

LIV. ex Trid. sess. 24. cap. 9. Contra eos qui quovis modo subditos suos, vel quoscunque alios cogunt minus liberè matrimonia contrahere. cap. 27. num. 150.

LV. Contra eos, qui virginem viduam vel quamlibet mulierem quomodocumque cogunt (præterquam in casibus à iure expressè) ingredi monasterium, suscipere habitum, vel profiteri: & contra dantes eis consilium, favorem, & auxilium, ex Trid. sess. 25. ca. 18. de regul. num. 150.

LVI. Ibidem. Contra impediens virginum voluntatem accipiendi velum, vel proficisci: & etiam aliarum mulierum. ibid.

LVII. Contra concedentem locum ad ducendum